

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ 60 ՏԱՐԻՆ

Լրացավ Հայաստանի մայր կրթօջախի՝ Երևանի պետական համալսարանի հիմնադրման 60 տարին:

Երբ մտովի մի հետադարձ հայացք ենք գցում դեպի մեր պատմական ու հերոսական անցյալը, անվերան կերպով հաստատում ենք, որ մեր բազմաշարժար ժողովրդի գավակները դարերի տառապանքին, ողբ ու ավերին, ճնշմանն ու թալանին զուգահեռ, տևապես տառապել են նաև ուսման, գիր ու դպրության ծառավով:

Իրապես, հայ ժողովուրդը ուսումը սիրող ժողովուրդ է եղել: Այդ են վկայում մեր նախնիներից որպես սրբազան մատուցե հառաձ Մատենադարանի հազարավոր ձեռագիր մատյանները, մատյաններ, որոնք պատմում են հայ միջնադարի գրականության, լեզվի, իմաստասիրության, մանրամարչության և մշակութային այլ ճյուղերի հարուստ ու ինքնատիպ արժեքների մասին: Այդ արժեքներն արդեն իսկ իրենց արժանի տեղն ունեն համաշխարհային մշակույթի անդամատանում:

Եզնիկ Կողբացի, Գալիթ Անհաղթ, Ս. Գրիգոր Նարեկացի, Ս. Ներսես Շնորհալի, Թորոս Ռոսլին, Ս. Գրիգոր Տաթևացի,—ահա հայ մի համատեղություն, որի յուրաքանչյուր անդամը կարող է մի լուսաստղ նկատվել նաև համաշխարհային մշակույթի ֆոնի վրա:

Եվ երբեք պատահական չէ, որ մեր ազգը թշնամու արյունոտ սրին միշտ էլ դեմ է արել իր ստեղծագործ ոգին, իր գիրն ու դպրությունը՝ որպես անխոցելի վահան:

Շնորհիվ իր անկտորում ոգու, շինարար ձևերի ու ստեղծագործ մտքի, անցյալում երբ թշնամիները քանդում էին, մեր ժողովուրդը նորից էր հիմնադրում, ավերում էին, նա վերստին էր կառուցում, կրա-

կին էին տալիս, նա նորից ստեղծագործում էր ու գրում:

Պատմական նմանօրինակ դառնաճե՞ս պայմաններում ուսումնառեն՞ հայը միշտ էլ զգացել ու տեսիլքն է ունեցել սեփական կրթօջախի անհրաժեշտության: Եվ ձգտումի այդ ազնիվ ճանապարհին նա հիմնադրել է Սյունյաց, Տաթևի, Սանահինի, Գոշի, Խորվիրապի, Գլաձորի և բազում այլ կրթական ու գիտական օջախները, որտեղ թրծվել են հայ գիտության ու մշակույթի շատ շնորհալի մշակներ:

Կրթական այդ փառավոր ուսումների դարավոր մեծ ավանդն ու փորձն էր, որ Հայոց նոր ու վերածնված հայրենիքում, քաղաքամայր Երևանի սրտի վրա, երկնեց ու ծնեց նորովի պետական մի համալսարան:

Միջնադարի հայ կրթության լուսավորիչներ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի, Ս. Սահակ Պարթևի, Մխիթար Հերացու, Մխիթար Գոշի, Վարդան Արևելացու, Ներսես Մշեցու և Եսայի Նշեցու, Գրիգոր Տաթևացու և շատ ու շատ երախտավորների նվիրական առաքելությունը շարունակելու համար էր, որ 1921 թվականին մայր հայրենիքին գրեթե հասակակից նորածնունդ համալսարանը սկզբնական դժվարին պայմաններում, լավատեսության մեծ ուժով ու ապագայի վստեղությամբ, իր թևերի տակ առավ ժամանակի հայագիտության շատ ու շատ ակադավոր մշակներին:

Գիտա-մանկավարժական իրենց հարուստ փորձը հայ նոր սերունդներին անմնացորդ կերպով ջանքեցին համալսարանի առաջին պրոֆեսոր, գիտնական դասախոսներ Հակոբ Մանանդյանը, Հրաչյա Աճառյանը, Մանուկ Աբեղյանը, Առն, Գրիգոր Ղափանցյանը և շատ-շատեր:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԹԵՆՔԸ

Եթե վաթսուն և ավելի տարիներ առաջ ուսումնաստենէ հայը բարձրագույն կրթություն ստանալու համար ստիպված էր, այն էլ մեծ դժվարություններով, բախել Պետերբուրգի, Մոսկվայի և արևմուտքի այլ համալսարանների դռները, այսօր հայ ուսանողը հյուրընկալորեն բաց է անում իր հայրենի համալսարանի լսարանները:

Այսօր հայրենի մայր համալսարանում բարձրագույն կրթություն են ստանում նաև բազմաթիվ սփյուռքահայեր և ավելի քան քսանվեց երկրների հարյուրավոր այլազգի պատանիներ ու աղջիկներ:

Անցնող վաթսուն տարիների ընթացքում համալսարանի շեմից երկյուղածությամբ ոտք են դրել տասնյակ սերունդներ, որոնք կրթվել, հասունացել և գիտելիքների հարուստ պաշարով կյանք են մտել:

Համալսարանը դեռ երիտասարդ է: Վեց տասնամյակի երիտասարդ պատմություն ունի գիտական այս կրթօջախը: Եվ երբ նրա վաթսունամյա ջանքերից ետևադարձ հայացք ենք նետում դեպի նրա անցյալը, կրկին ու կրկին համոզվում ենք, որ շատ կարճ ժամանակահատվածում համալսարանը կատարել է աննախադեպ ու անկարելի: Դա անշուշտ լավագույն առաքիլապետական է միաժամանակ հայոց անցյալի դարավոր, հարուստ կրթափորձի:

Վստահ կարող ենք ասել, որ որքան շրջալի է եղել ցանքը, նույնքան և ավելի առատ ու բարի է հունձը համալսարանի վաթսուն տարիների: Այդ ընթացքում համալսարանի լսարաններից ծնվեցին բազում ականավոր մշակներ, գիտության ամենատարբեր բնագավառների. լեզվաբաններ ու գրականագետներ, բանաստեղծներ ու արձակագիրներ, պատմաբաններ ու փիլիսոփաներ, արևելագետներ ու աշխարհագրագետներ, տնտեսագետներ ու իրավագետներ, մաթեմատիկոսներ ու ֆիզիկոսներ, աստղագետներ ու քիմիկոսներ, կենսաբաններ ու երկրաբաններ...

Մեծ է նաև Երևանի պետական համալսարանի դերը ազգային մտավորականության ծնունդի, կազմավորման և ժողովրդի

մշակույթի զարգացման գործում: Այսօր համալսարանի հետ են կապվում աշխարհահռչակ շատ անուններ, որոնք նվաճել են համաշխարհային գիտության գագաթները:

Ծուրջ ութ հազար ուսանող և ութ հարյուր վաթսուն դասախոս՝ ահա այսօրվա համալսարանը, որը իրապես դասվում է Միության լավագույն կրթօջախների շարքը:

Համալսարանի վաթսուն տարիների արդյունավետ աշխատանքի լիիրավ գնահատման ու արժեքորման համար էր, որ սույն թվականի դեկտեմբերի 8-ին Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի պետական ակադեմիական թատրոնի շենքում տեղի ունեցավ ուսումնական այդ հաստատության հոբելյանին նվիրված հանդիսավոր միստը:

Հանդիսությանը ներկա էին Հայաստանի կառավարության անդամները, համալսարանի պրոֆեսորներն ու դասախոսները, ուսանողներն ու շրջանավարտները, Հայաստանի գիտության և մշակույթի գործիչները, աշխատավորներ և հյուրեր եղբայրական հանրապետությունների համալսարաններից ու կրթական-գիտական կենտրոններից:

Հանդիսության բոլոր մասնակիցներն էլ ըստ արժանվույն գնահատեցին համալսարանի վաթսուն տարիների անցած փառավոր ուղին: Նրանք միաձայն հաստատեցին, որ Երևանի պետական համալսարանը այն առաջատար գիտական օջախն է, որը մեծ դեր է խաղացել Հայաստանի գիտության և մշակույթի զարգացման համար: Այսօր համալսարանի շրջանավարտ մասնագետները հայտնի են ոչ միայն մեր երկրում, այլև ամբողջ աշխարհում:

Այնուհետև բարի մաղթանքներ կատարվեցին համալսարանի ուսումնա-դաստիարակչական ծրագրերի նոր հաջողությունների և նորնոր նվաճումների ու ձեռքբերումների համար:

Թող հավետ ծաղկի ու հավերժ ապրի հայոց 80-ամյա մայր համալսարանը:

ԶԱՏԻԿ ԱՔԵՂԱ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

